

Putující dráteník

Janova práce mě vždy zajímala. Měla a má vždy vrstvy, nezůstává placatou. Transformoval jsem si jeho pout' designem do klasického slovenského dráteníka, který chodí po Slovači. Hledá, sem tam něco opraví a zase si hledá to svoje pěkně dál. Jelikož máme kus rodiny u Suľova a ve vesnici doslova na konci světa, kde když někdo vyrazil v zimě v noci zpět z hospody, tak občas nedošel. Prostě umrzl. Jana si projektuju, jak kráčí celým širým a často promrzlým světem jen v režné košili. Dávno už pro mě opustil rodnou Slovač. Na rameni nese dřevěnou bedýnku s koženým už notně umaštěným popruhem a v krabici vláčí klubka drátů pestrých barev, ty od kompu, víte, dráty, které spojují náš virtuální svět, a dráteníčí, kde to jen jde a kde jiskří elektřina. Občas mi vypadávají jména, ale vytanula mi příhoda, jak jsme kdys narazili na slovenského umělce a bylo to v rámci rozhovoru se slovenským art Jánošíkem Stanem Filkem, který jsme vedli pro časopis Živel ještě s Janem Mančuškou, Vítem Havránkem a s Mortenem. Stano nás zásobil celé čtyři dny podobnými ságami a sem tam, v jeho planetě v zahrádkářské kolonii kousek za Blavou, prolétla devátá, desátá i jednáctá dimenze. Čakra se několikrát přebarvila jako duha, a z plánovaného jednoho dne rozhovoru tak vznikl čtyřdení maraton po všechmožných stáncích s buřty, knajpách, kavárnách. I na nějaký parník jsme se dostali a tancovačky..., ale at' to zkrátím: Prostě měl to být slovenský umělec, který jen a pouze chodil po Slovensku. Jen ta samotná pout' byla tím ártpisem. Vy mi určitě pomůžete. Nevíte, jak se umělec jmenoval?

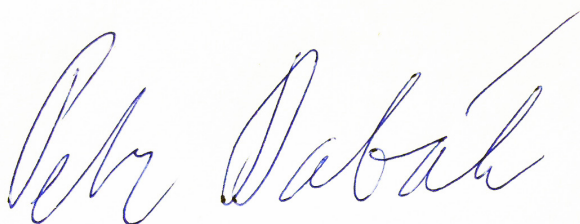
Když jsme se pak s Janem Eš ještě propojili přes sociální sítě, bylo jasno. Společný zájem o sport, cíl. Jít za cílem a nevidět jen sebe, ale přihrávat zcela přirozeně ostatním, to je to, co se stále bohužel nenosí, ale je to tolik potřebné a zejména na akademické půdě. Navíc na umělecké akademické půdě, kde je každý předem mistr světa a vlastně, což je ještě horší, se to od něho přímo očekává. Prostě bud' stár... Počítejte s tím, že nenaplním, a asi snad poprvé nenaplním vytyčené mantinely oponentury. Ikdyž rád hledám spíše kritické momenty v naší práci a baví mě to hodně a přijde mi to navíc velmi a velmi důležité. Hledat chyby, rozkrývat je, dávat věci a procesy do souvislostí, tak tady udělám výjimku a budu se rozněžňovat, protože to takto prostě s Janem mám. Píšu vyznání. Hodně mě baví, jak zkouší a stále překračuje a zase se přirozeně vrací na hranice a to nejen, když se rozhodne, že půjde v noci a v ukrutné zimě přes devatero hor, a bude mrznout, a dojde mu cukr, a budou ho chytat křeče, kdy nepomůže ani pomeranč, a ani hrst soly, a ani tatranka, a on přesto pojede dál a dál a dojde na ten kopec, borec, tak podobně vnímám Janovo snažení i v jeho práci. Představuju si ho taky, jak si stlouká někde na těch kotárech tu svoji rodinnou dřevěnici, o které mi taky kdys vyprávěl. Znáte to, jsme už ve věku, kdy je nutné nejen s dětmi, ale i se svou duší vyrazit na kopce, za vzduchem a čistit si hlavu čistým kosmem.

Protože se budou komentáře a výčet Janových prací v rámci dnešních oponentur jistě opakovat stále dokola, tak za sebe vyberu pouze tři. Ne proto, že bych jich neviděl kvalitních více, ale spíš proto, že mi přijdou pro jeho způsob uvažování typické:

Jsou to například Jamky, neboli interaktivní nástroj, neboli postdigitální objekt z roku 2015. Už sám název kombinuje staré a poststaré. Dřevo, kámen, frézování a data. Didaktičnost a zkratku hudební tvorby směrem k dětem, ale nejen k nim. Komponování hudby. Důležitý moment a kámen a data. Jano, data a zvuk. Další takovou cestou je projekt s názvem Lookbook, který ukazuje přesně to, co je nutné, aby pro lajka často abstraktní, k čemu taková neuchopitelná technologie měla sloužit. Návštěvník se technologie může dotknout a přes dotyk se "známým" médiem, v našem případě s knihou, vzít data za vlastní. Vzít je na milost a snažit se je pochopit. Jo! Co mi přijde pro Janovu práci rovněž zásadní, že si vytváří vlastní paši projektů. Nespokojí se z dodanými komponenty nebo že by si bastlil ze sériově vyrobeného. Bastlí si ze svých zdrojů a to mi přijde dost sympatické. Protože přece líp se vám řeže nožem, který si uděláte přesně na míru a podle svých přesných požadavků. Jano je prostě bastlíř. A do třetice za sebe přidávám projekt, který považuju za dlouhodobý až nekonečný, a to jsou už zmíněné štreky po kopcích. Ve tmě běžet mraky kilometrů, jen sám se sebou, nechat se míchat větrem, mech prostoupit mozkiem, slyšet zašustit přepnutá svalová vlákna. Je to bastlení z jiné stránky. Bastlení svého vlastního těla. Kdo nevyzkoušel, nepochopí. Jděte někdy za hranu, je to nezdravé, ale důležité pro další kroky a jde to i bez houbiček.

Od dob studií, což bylo těsně po sametové revoluci, jsem navázal s řadou slovenských spolužáků kontakt na dálku. Sem tam nějaký ten večírek na koleji, znáte to, družba bratrů, a Jana pro sebe řadím mezi důležitou trojici mé generace na Slovensku. Každý jde sice jinou cestou a vím, že u každého jsou výchozí i cílové body jiné. Jde o Biľaka, Bálíka a právě Šicka. Petr, Pavel a Jan. Myslím si, že už při vyslovení těchto jmen můžeme mluvit téměř jistě o svaté trojici. Jestli je čirou náhodou neznáte, protože jsou pro vás už moc staří nebo hodně out, a nemají čip v palici, tak jak to často mladoučká generace zkratkovitě vidí, tak doporučuji tyto tři cesty grafickým designem posledovat a dostudovat. Jedou pěkně tihle kluci! A takto na dálku vám posílám LOVE.

Doporučuji Magistru Janovi udělit akademický titul docent.

prof. MgA Petr Babák

20 2 2020